

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Kézirat átadásáért járó jogdíj

Ügyszám: SZJSZT 22/2000

A bíróság által feltett kérdések:

A szakértő az iratok tanulmányozása után állapítsa meg, hogy a felperest a munkájáért 1998 februárjában milyen összegű szerzői díj illette volna meg.

Az eljáró tanács válasza:

Az eljáró tanács megállapítja, hogy 1998-ban a per tárgyát képező felhasználás feltételeinek jogi hátterét az 1969. évi III. törvény (Rszjt.) adta, amelynek 31-33. §-a foglalkozott a kiadói szerződéssel. A kiadói szerződésre a törvény felhatalmazása alapján alkalmazni kellett a többször módosított 1/1970. (III.20.) MM. rendeletet (Kr.), amely a kiadói szerződések feltételeiről és a szerzői jogdíjakról szólt. Az RSzjt-ben a díjazott felhasználás védelme érvényesült, vagyis a megtörtént felhasználásra/kiadásra tekintettel szerzői jogdíj a szerzőnek mindenképpen jár.

Az előző bekezdés szerinti jogszabályok felhívása azért szükséges a Szakértő Testületnek feltett kérdés megválaszolásához, mert a Kr.a törvény felhatalmazása alapján a szerző javára kógens módon szabályozta a szerzői jogdíjak mértékét is. E kógenciát azonban feloldja maga a Kr., ugyanis a 9. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felek által előre meghatározott összegben is megállapítható volt a szerzői jogdíj, azaz nem volt kötelező alkalmazni a Kr. Mellékletében meghatározott „től-ig” díjakat.

Az eljáró tanács megvizsgálta az iratokhoz csatolt kéziratot, és arról a következőket állapította meg. A kézirat szerinti mű az Rszjt. 5.§ (3) bekezdése alapján minősülő gyűjteményes mű, amely akként keletkezett, hogy a szerző – nyilvánvalóan sokéves, aprólékos, gondos anyaggyűjtés alapján – minden bizonnyal az általa megfejtett keresztretjvények kérdéseit és megfejtéseit foglalta össze egyéni-eredeti jellegű, több szempontú kiválasztás, elrendezés alapján gyűjteménybe. A szerző alkotó teljesítménye kettős: magában foglalhatja a megfejtéseket, és a megfejtések eredményeinek gyűjteménybe foglalását. (Az elsőként említett szellemi tevékenység megléte attól függ, hogy a szerző csak a saját megfejtéseinek eredményeit foglalta-e a gyűjteménybe.) A szerző művének szerzői jogi védelme azonban független attól, hogy a keresztretjvény kérdéseket ő fejtette-e meg. A védelem a művet a kétségkívül meglévő egyéni-eredeti jellegű szerkesztési tevékenységre tekintettel illeti meg. A perbeli gyűjteményes mű – témájára tekintettel – időtálló, aktualitását nem veszti el, bármikor értékesíthető.

A kézirat az eljáró tanács által megszámlolt 351 oldalból áll. Emellett egy 60 oldalas, teleírt nagyalakú füzet is kiegészíti a kéziratot. Egy oldalon átlagosan 60-100 szócikk található. A mű összességében kb. 30.000-40.000 szócikket tartalmaz.

A kiadók 1998-ban általában már valamely könnyen kezelhető digitalizált formátumban is kérték a kéziratokat a szerzőktől, a kiadói szerződések erre rendszerint kitértek. A szóban forgó esetben a kiadónak a megszokottnál komolyabb munkát kellett fordítania a kézirat megszerkesztésére, kiadható formába öntésére, bár az eljáró tanácsnak nem áll rendelkezésére olyan változat, amelyből meg lehetne állapítani, hogy a kézirat a kiadott műhöz képest milyen készültségi fokú. E tényező vizsgálata azért elkerülhetetlen, mert az alkalmazandó Kr. szerint a kiadó a szerzői jogdíjből levonhatja a nem megfelelő formában vagy példányszámban szolgáltatott kézirat kijavításával, illetőleg pótlásával kapcsolatos költségeket (Kr. 18. § (1) bekezdés a) pont).

A fent felsorolt tényezők alapján a peres iratokból megismert 200.000.-Ft-os jogdíj – összehasonlítva az adott időszakban más-más könyvkiadók által szakmai, részben gyűjteményes művek szerzőinek fizetett díjakkal – aránytalanul alacsonynak tekinthető. Ugyanakkor az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy a jogdíj összegében a felek szabadon állapotnak meg. Erre figyelemmel az eljáró tanács nincs abban a helyzetben, hogy szerzői művek felhasználásának díját pontosösszegezésével meghatározza.

Budapest, 2000. augusztus 18.

Dr. Faludi Gábor
a tanács elnöke

Dr. Koltay Krisztina
a tanács előadó tagja

Dr. Pálos György
a tanács szavazó tagja